

Republika Srbija
VRHOVNI KASACIONI SUD
Rev 396/11
01.02.2012. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni kasacioni sud, u veću sastavljenom od sudija: Vesne Popović, predsednika veća, Milomira Nikolića i Lidije Đukić, članova veća, u parnici tužioca J.M. iz L, čiji je punomoćnik B.A., advokat u S.M, protiv tuženog U.o.S. - Garantni fond, B, radi naknade štete, odlučujući o reviziji tužioca, izjavljenoj protiv presude Apelacionog suda u Novom Sadu Gž 3963/10 od 12.10.2010. godine, u sednici održanoj dana 01.02.2012. godine, doneo je

P R E S U D U

DELIMIČNO SE USVAJA revizija tužioca i **UKIDA** presuda Opštinskog suda u Sremskoj Mitrovici P 911/08 od 18.09.2009. godine, u stavu dva izreke, u delu kojim je odbijen zahtev tužioca za naknadu materijalne štete zbog izgubljene zarade u iznosu od 150.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom počev od 05.05.2009. godine pa do konačne isplate i presuda Apelacionog suda u Novom Sadu Gž 3963/10 od 12.10.2010. godine u delu kojim je potvrđen ovaj deo prvostepene presude i odluka o troškovima parničnog postupka u celosti, i u ovom delu predmet ustupa Osnovnom sudu u Sremskoj Mitrovici na ponovno suđenje.

U ostalom delu revizija tužioca **ODBIJA SE** kao neosnovana.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Apelacionog suda u Novom Sadu Gž 3963/10 od 12.10.2010. godine, odbijena je žalba tužioca i potvrđena presuda Opštinskog suda u Sremskoj Mitrovici P 911/08 od 18.09.2009. godine u drugom stavu izreke kojim je odbijen zahtev tužioca za naknadu materijalne štete zbog izgubljene zarade u iznosu od 150.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom počev od 05.05.2009. godine, pa do konačne isplate, kao i zahtev zbog oštećenja bicikla, radnog kombinezona, patika i duksa u iznosu od 11.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom počev od 05.11.2008. godine pa do konačne isplate i u delu o troškovima postupka, kojim je obavezan tuženi da tužiocu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 126.862,35 dinara.

Protiv pravnosnažne presude donesene u drugom stepenu tužilac je preko punomoćnika advokata izjavio reviziju zbog pogrešne primene materijalnog prava, zasnivajući dozvoljenost revizije na članu 395. Zakona o parničnom postupku, radi ujednačavanja sudske prakse.

Rešenjem R3 19/11 od 28.03.2011. godine, Apelacioni sud u Novom Sadu predložio je Vrhovnom kasacionom sudu odlučivanje o reviziji tužioca primenom odredbe člana 395.ZPP.

Po oceni Vrhovnog kasacionog suda, ispunjeni su uslovi za izuzetnu dozvoljenost revizije u ovom sporu, propisani odredbom člana 395. ZPP, jer postoji potreba ujednačenja sudske prakse po ovom pravnom pitanju i pravilna primena prava.

Vrhovni kasacioni sud je ispitao pobijanu presudu u smislu člana 399. Zakona o parničnom postupku, a u vezi člana 55. stav 1. Zakona o izmenama i dopunama ZPP („Sl. glasnik RS“ br. 125/04 i 111/09) i našao da je revizija tužioca delimično osnovana.

U postupku nije učinjena bitna povreda odredaba iz člana 361. stav 2. tačka 9. ZPP, na koju revizijski sud pazi po službenoj dužnosti.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, tužilac je dana 05.11.2008. godine u L. u ulici ... povređen u saobraćajnoj nezgodi izazvanoj isključivom krivicom vozača nepoznatog putničkog vozila marke „Zastava“, a u kojoj nezgodi je tužilac učestvovao kao biciklista. U ovom udesu tužilac je zadobio teške telesne povrede, usled čega je bio i privremeno nesposoban za rad. U ovom postupku, pravnosnažnom presudom tužiocu je dosuđena naknada nematerijalne štete zbog pretrpljenih fizičkih bolova, pretrpljenog straha, duševnih bolova zbog umanjenja životne aktivnosti u ukupnom iznosu od 680.000,00 dinara (koji se ne pobija revizijom). U ovoj nezgodi oštećene su stvari tužioca: bicikl, radni kombinezon, duks i patike. Vrednost ovih stvari na dan veštačenja 05.11.2008. godine, po odbitku amortizacije, iznosi ukupno 10.400,00 dinara (u prvostepenoj presudi očiglednom omaškom označen je iznos od 11.000,00 dinara). Tužilac je pretrpeo materijalnu štetu zbog izgubljene zarade u mesečnom iznosu od 25.000,00 dinara, koji je pripadao na period od šest meseci o običnom

izgubijene zarade u mesečnom iznosu od 25.000,00 dinara, koji je određeno na period od šest meseci, s obzirom da lečenje konačno nije završeno, u iznosu od 150.000,00 dinara.

Polazeći od utvrđenog činjeničnog stanja, da je tužiocu šteta prouzrokovana od strane nepoznatog putničkog vozila, nižestepeni sudovi smatraju da tužilac polaže pravo samo na naknadu nematerijalnih vidova štete, a ne i za naknadu materijalne štete, s obzirom da tuženi Garantni fond u smislu člana 105. Zakona o osiguranju imovine i lica u slučaju prouzrokovanja štete od strane nepoznatog vozila odgovara samo za štetu usled smrti, povrede tela ili narušavanja zdravlja i to za nematerijalnu štetu, čime je isključena odgovornost za naknadu materijalne štete.

Po oceni Vrhovnog kasacionog suda, pravni zaključak nižestepeni sudova, u pogledu primenjenog materijalnog prava, ne može se prihvatiti u potpunosti.

Stupanjem na snagu Zakona o osiguranju imovine i lica ("Službeni glasnik RS", br. 55/2004), saglasno članu 245. stav 1. ovog zakona, i dalje su ostale na snazi odredbe člana 73 - 108. Zakona o osiguranju imovine i lica ("Službeni list SRJ" br. 30/96, 57/98, 53/99 i 55/99), koji je bio na snazi u vreme nastanka štete. Odredbe ovog zakona u ovom delu prestale su da važe stupanjem na snagu Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju ("Sl. glasnik RS" br. 51/2009, 78/2011). U članu 99. stav 2. ovog zakona bilo je propisano da se sredstva Garantnog fonda koriste za naknadu štete: 1) prouzrokovane upotrebom motornog vozila, odnosno vazduhoplova za koji nije bio zaključen ugovor o obaveznom osiguranju u smislu ovog zakona; 2) zbog smrti, povrede tela i narušavanja zdravlja prouzrokovane upotrebom nepoznatog motornog vozila ili vazduhoplova; 3) prouzrokovane upotrebom motornog vozila, odnosno vazduhoplova za koji je zaključen ugovor o obaveznom osiguranju sa organizacijom za osiguranje nad kojom je otvoren stečajni postupak. U članu 104. stav 1. ovog zakona je propisano da šteta prouzrokovana upotrebom motornog vozila, odnosno vazduhoplova čiji vlasnik nije zaključio ugovor o obaveznom osiguranju, a bio je dužan da se osigura prema odredbama ovog zakona, naknađuje se u istom obimu i prema istim uslovima kao da je bio zaključen ugovor o obaveznom osiguranju. Obim te odgovornosti bliže je bio određen u članu 83. zakona u kojem je propisano, da je vlasnik, odnosno korisnik motornog i priključnog vozila dužan da zaključi ugovor o osiguranju od odgovornosti za štetu koju upotrebom motornog vozila pričinu trećim licima usled smrti, povrede tela, narušavanja zdravlja, uništenja ili oštećenja stvari, osim za štetu na stvarima koje je primio na prevoz. U članu 105. stav 1. ovog zakona propisano je da se šteta zbog smrti, povrede tela ili narušavanja zdravlja prouzrokovana upotrebom nepoznatog motornog vozila ili vazduhoplova naknađuje do iznosa na koji je ovim zakonom ograničena obaveza organizacije za osiguranje za štete prouzrokovane upotrebom putničkih vozila, odnosno vazduhoplova.

Iz sadržine zakonskih normi, proizilazi da u slučaju da je šteta prouzrokovana upotrebom motornog vozila, odnosno vazduhoplova za koji nije bio zaključen ugovor o obaveznom osiguranju u smislu ovog zakona, šteta se nadoknađuje u istom obimu i prema istim uslovima kao da je bio zaključen ugovor o obaveznom osiguranju. To podrazumeva da se u smislu člana 83. nadoknađuje šteta usled smrti, povrede tela, narušavanja zdravlja, uništenja ili oštećenja stvari osim za štetu na stvarima koju je primio na prevoz. Međutim, kada je u pitanju odgovornost za štetu koja je pričinjena upotrebom nepoznatog motornog vozila, ta odgovornost po obimu je ograničena i ona se odnosi samo na štetu usled smrti, povrede tela i narušavanja zdravlja. Ovim je isključena odgovornost za naknadu materijalne štete usled oštećenja ili uništenja stvari.

Ovaj zakon ne sadrži bliže odredbe kojim određuje pojam štete, niti vrstu štete koju bi obveznik bio dužan da nadoknadi.

Obligacioni odnosi koji nastaju iz prouzrokovanja štete uređeni su odredbama Zakona o obligacionim odnosima (član 1. ZOO). U članu 155. ovog zakona je propisano da je šteta umanjena nečije imovine (obična šteta) i sprečavanja njenog uvećanja (izmakla korist), kao i nanošenje drugome fizičkog ili psihičkog bola ili straha (nematerijalna šteta). U članu 186. ovog zakona je propisano da obaveza naknade štete smatra se dospelom od trenutka nastanka štete, dok je u članu 189. stav 2. ovog zakona propisano da se visina naknade štete određuje prema cenama u vreme donošenja sudske odluke, izuzev slučaja kad zakon naređuje što drugo.

U odredbama zakona o naknadi materijalne štete u slučaju smrti, telesne povrede i oštećenja zdravlja u članu 195. stav 1. je propisano da ko drugome nanese telesnu povredu ili mu naruši zdravlje, dužan je naknaditi mu troškove oko lečenja i druge potrebne troškove s tim u vezi, kao i zaradu izgubljenu zbog nesposobnosti za rad za vreme lečenja, dok je u stavu 2. ovog člana zakona propisano, da ako povređeni zbog potpune ili delimične nesposobnosti za rad gubi zaradu, ili su mu potrebe trajno povećane, ili su mogućnosti njegovog daljeg razvijanja i napredovanja uništene ili smanjene, odgovorno lice dužno je plaćati povređenom određenu novčanu rentu, kao naknadu za tu štetu.

Na osnovu izloženog, revizijski sud nalazi, da u slučaju kada je šteta prouzrokovana nepoznatim motornim vozilom, tuženi Fond je u obavezi da oštećenom naknadi materijalnu i nematerijalnu štetu u vezi sa smrću, povredom tela ili narušavanjem zdravlja, dok je isključena njegova odgovornost za naknadu štete zbog uništenja ili oštećenja stvari. Polazeći od iznetog ovaj sud nalazi da su nižestepeni sudovi pravilno primenili materijalno pravo kada su odbili zahtev tužioca za naknadu materijalne štete za uništene i oštećene stvari u zahtevanom iznosu sa zahtevanom zateznom kamatom, usled čega je u tom delu revizija tužioca odbijena i odlučeno kao u izreci saglasno članu 405. stav 1. ZPP.

Međutim, revizijski sud nalazi, da je zbog pogrešne primene materijalnog prava činjenično stanje ostalo nepotrebno utvrđeno u pogledu zahteva tužioca za naknadu materijalne štete zbog izgubljene zarade usled

ostalo nepopunjeno utičaće u pogledu zahteva tužioca za naknadu materijalne štete zbog izgubljene zarade usled povređivanja. U članu 189. stav 1. ZOO je propisano da oštećeni ima pravo kako na naknadu obične štete, tako i na naknadu izmakle koristi, dok je u stavu 2. propisano da se visina naknade štete određuje prema cenama u vreme donošenja sudske odluke, a u stavu 3 da će se pri oceni visine izmakle koristi uzeti u obzir dobitak koji se mogao osnovano očekivati prema redovnom toku stvari ili prema posebnim okolnostima, a čije je ostvarenje sprečeno štetnikovom radnjom ili propuštanjem.

U konkretnom slučaju izmakla korist se zahteva u vidu izgubljene zarade. S obzirom na ovo, mora se imati u vidu realna zarada koju bi oštećeni mogao ostvarivati, vremenski period privremene nesposobnosti za rad, pri čemu, u slučaju da je radna sposobnost smanjena delimično tada mu pripada razlika u zaradi od zarade koju bi ostvarivao da nije povređen. Pri ovome treba imati u vidu stvarne mogućnosti za sticanje zarade, sa punom radnom sposobnošću imajući u vidu životnu dob, stručnu spremu, radne sposobnosti i realno iskustvo tužioca, te objektivne i stvarne mogućnosti za obavljanjem određenih poslova radi sticanja zarade. Šteta koja je već nastupila u vreme donošenja sudske odluke, se utvrđuje i isplaćuje u jednom iznosu, od dana nastanka štete do dana presuđenja.

Na osnovu izloženog, revizijski sud je na osnovu člana 407. stav 2. ZPP, delimično ukinuo obe nižestepene presude saglasno izreci ove odluke i predmet ustupio Osnovnom sudu u Sremskoj Mitrovici, kao nadležnom prvostepenom sudu u smislu člana 22. Zakona o uređenju sudova ("Službeni glasnik RS", br. 116/08, 104/09) na ponovno suđenje.

U ponovnom postupku, prvostepeni sud će otkloniti rečene nedostatke i doneti zakonitu i pravilnu odluku, imajući u vidu i iznete primedbe ovog suda.

Predsednik veća - sudija,

Vesna Popović, s.r.